

Veiledning for behandling av søknader om dispensasjon fra 0,2 lusegrensen i uke 21- uke 23 i Nordland og Troms og Finnmark

Bakgrunn

Sjømat Norge sendte på vegne av medlemmene den 08.05.2020 søknad om utsatt iverksettelse av kravet (i luseforskriften § 8 andre ledd) om færre enn 0,2 voksne hunnlus av lakselus for 2020 til mandag i uke 23 i Troms og Finnmark. Det er vist til uvanlig høy forekomst av vintersår på oppdrettslaks, vanntemperatur på rundt 4 grader C, lusebehandling vil være utfordrende ut fra hensynet til fiskevelferd, fisk i liten grad slakteklar.

I svar fra Mattilsynet den 11.05.2020 fremgår det at vi ikke kan gi generell dispensasjon for medlemmene til Sjømat Norge i Troms og Finnmark. Virksomheter som har behov for dispensasjon, kan sende en egen søknad for de lokalitetene dette gjelder til Mattilsynets region Nord.

Søknad om dispensasjon fra 0,2-grensen

Aktuell bestemmelse

Denne veiledning gjelder for søknader om dispensasjon fra kravet i luseforskriften § 8 andre ledd første punktum om færre enn 0,2 voksne hunnlus av lakselus i Nordland, Troms og Finnmark. Det går frem av nevnte bestemmelse at *«I Nordland, Troms og Finnmark skal det fra og med mandag i uke 21 til og med søndag i uke 26 til enhver tid være færre enn 0,2 voksne hunnlus av lakselus i gjennomsnitt per fisk i akvakulturanlegget.»*.....

I luseforskriften § 8 tredje ledd er det et krav om at *«Det skal gjennomføres tiltak for å sikre at mengden lakselus ikke overskrider grensene i første og andre ledd, herunder om nødvendig utslakting av fisk.»*

Etter luseforskriften § 14 kan Mattilsynet *«i særskilte tilfelle dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften, forutsatt at det ikke vil stride mot Norges internasjonale forpliktelser, herunder EØS-avtalen.»*

Utgangspunkt

Det er naturlig å forstå ordlyden «særlige tilfeller» slik at det skal være høy terskel for når det kan gis dispensasjon. En vedtatt regel innebærer at det har blitt gjort en samlet vurdering av flere interesser. Skal en fravike en regel kreves det derfor en særskilt begrunnelse. Dispensasjoner innebærer at enkeltvirksomheter får unntak fra regelverket som resten av næringen blir forventet å overholde.

Dispensasjon er i utgangspunktet ment som en «sikkerhetsventil» for tilfeller hvor det å følge regelverket vil føre til uheldige eller uønskede resultater. Dette gjelder i situasjoner som er vanskelig å forutsi og planlegge for, og som er utenfor søkers kontroll. Dersom det foreligger et «særlig tilfelle» vil vi vurdere – ut fra en avveining av blant annet fordeler og ulemper sett i lys av formålet bak regelen – om det vil være forsvarlig å innvilge en dispensasjon.

Kravet i luseforskriften er blant annet satt for å redusere forekomsten av lakselus slik at skadevirkningene på fisk i akvakulturanlegg og i villlevende bestander av laksefisk minimaliseres. De lave grensene om våren er satt for å beskytte laksesmolten fra påvirkning fra lakselus når den vandrer ut fra elvene om våren. Om det skal gis en dispensasjon fra regelverket må derfor vurderes i hvert tilfelle ut fra situasjonen i området og på den enkelte lokalitet.

Dersom det foreligger handlingsalternativer for å komme ut av eller unngå å havne i en situasjon som kan medføre overskridelse av lusegrensen, vil det normalt sett ikke foreligge et «særlig tilfelle». Det vil derfor legges spesielt vekt på hvorvidt det er gjennomført tilstrekkelige tiltak i så måte.

Dokumentasjon og opplysninger i søknaden

I nåværende situasjon med lave temperaturer og sårskader må virksomheter som søker om dispensasjon så langt som mulig vise hvilke tiltak eller forsøk som er gjort for å legge til rette for at regelverket kan etterleves. Saken må være tilstrekkelig opplyst, herunder med relevant dokumentasjon, for at søknaden kan behandles.

Mattilsynet forventer at virksomheten i søknad om dispensasjon kan:

- Begrunne hvorfor avlusing av fisken vil være en dyrevelferdsmessig uakseptabel belastning ut fra bl.a. temperaturforhold og helsesituasjonen til fisken, herunder legge fram en vurdering fra anleggets fiskehelsetjeneste
- Begrunne hvorfor forsering av utslakting ikke er et alternativ.
- Redegjøre for hvordan virksomheten vurderer risiko for økt smittebelastning til andre oppdrettsanlegg
- Legge fram annen relevant dokumentasjon og informasjon

Mattilsynets vurderinger for søknaden

- Finnes det noen andre løsninger?
- Konsekvensene av et vedtak om dispensasjon;
  - Dyrevelferd og fiskehelse i anlegget
  - Andre oppdrettsvirksomheter
  - Smittepress/status i området og fisken i anlegget
  - Påvirkning på utvandrende smolt
  - Ivaretagelse av naturmangfoldet etter naturmangfoldloven
- Andre relevante forhold

Dokumentasjon av selskapenes internkontrollsystem

Selskapenes internkontroll skal sikre at reglene, for eksempel luseforskriften, overholdes. Forsvarlig drift innebærer en skjerpet aktsomhet for selskapene når det gjelder fiskevelferd og håndtering av krav i luseforskriften ved lave temperaturer og vintersår. God internkontroll skal sikre at det settes inn nødvendige tiltak i god tid og at det finnes en beredskap for håndtering av slike situasjoner.

Utslakting av lokaliteter med problemer som ikke kan løses i løpet av kort tid, forutsettes iverksatt uten at Mattilsynet har pålagt dette. Mattilsynet har en forventning til at det er etablert en tilstrekkelig beredskap for slike situasjoner, og at kapasitet på brønnbåter og slakterier ikke blir en unødvendig terskel for forsvarlig drift. Kartlegging av farer og risiko med forebyggende tiltak på dette området, samt håndtering av avvik og andre forebyggende tiltak og prosedyrer skal dokumenteres i selskapenes internkontrollsystemer i tråd med IK-akvakulturforskriften, og kunne fremlegges ved forespørsel fra Mattilsynet.